

πτει εἰς τὰ κυματώδη ἄλλα πλήθη τὰ
ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἀφρίζοντα. Εἰν' ἄσυλον
ἄλκυόνος ὁ βράχος οὗτος, μέλας, μελάν-
τερος τῆς καλυπτούσης τὴν θάλασσαν
νυκτός· εἰς τὸν πλέοντα πλησίον ἐκεῖ
ναύτην ἡ ἥχω μόνον τὴν κραυγὴν θαλασ-
σίου πτηνοῦ φέρει. Φρικώδης κρημνὸς,
ἀπελπισία τοῦ ναυαγοῦ, ζηλοῦντος τὴν
τύχην τῶν ἀπολεσθέντων συντρόφων του.

⁷ Ήδη ἡ νὺξ προέβη· ὁ ἥμισυς τῆς σε-
λήνης δίσκος κρυπτόμενος ὅπισθεν πα-
χέων νεφῶν, σχηματιζόντων ἀβύσσους
ἀπυθμένους καὶ τέρατα καὶ κήτη εἰς
τὸν οὐρανὸν, κλίνει πρὸς τὰ κύματα, ἐκ
διαλειμμάτων φαινόμενος. Εἶνε νὺξ, καθ'
ἥν σφοδρὸς ἄνεμος πνέει, ἐπικίνδυνος
εἰς τοὺς θαλασσοποροῦντας. Πλοῖον πλέ-
ον πρὸς τὴν Λευκάδα τὴν νύκτα ἐκείνην,
ἐρρίφθη ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς νή-
σου, ἐπὶ τῷ βράχῳ κ' ἐθραύσθη. Εἰς
δὲ μόνος τῶν ἐπιβατῶν παραδόξως ἥδυ-
νηθη νὰ σωθῇ. Ἀτρόμητος οὗτος, ζητεῖ
πλοιάριον ἔτερον καὶ ἐπιβαίνει αὐτοῦ,
ἴνα ταχύτερον φθάσῃ εἰς τὸ ἀπότομον
ἀκρωτήριον· πάντες παράφρονα τὸν ἐθεώ-
ρησαν.

Εἶν' ὁ Ἀλκαῖος, ὅστις μαθὼν τὴν φυ-
γὴν τῆς Σαπφοῦς, δεινὰ ἐμάντευσε. Ἐ-
κλαυσε πρὸ τοῦ Φάωνος, ἐμάλλαξε τὴν
καρδίαν αὐτοῦ καὶ συμπαραλαβὼν αὐτὸν
ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Λευκάδα. Ἀλλ' αἱ
νύκτες ἐκεῖναι ἦσαν τρικυμιώδεις. Να-
υαγὸς μόνος περισωθεὶς ὁ Ἀλκαῖος, εἰδε
τὸν Φάωνα πρὸ αὐτοῦ μοφούμενον ὑπὸ¹
κυμάτων ἀπηνῶν· δὲν ἐκλαυσε τὸν ἀπι-
στον, ἀλλὰ τρέχει νὰ σώσῃ τὴν Σαπφό.

Φάσμα λευκὸν εἰς κοίλωμα πέτρας
κάθηται καὶ λύρας φθόγγοι ἀνεκφράστου
μυστηρίου μιγνύονται μὲ τὸν ἥχον τῶν
κυμάτων. Ολην τὴν νύκτα ἐκεῖ ἐμεινε
ἡ Σαπφώ. Καὶ ὅτε ἔδυσε πλέον ἡ σε-
λήνη καὶ ἀμυδρά τις λάμψις, προμήνυμ²
αὐγῆς ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τούρανοῦ
φαίνεται, ἡ Σαπφώ φθάνεις τὸ χεῖλος
τοῦ κρημνοῦ. Εἰς τὴν ἀμυδρὰν θέαν τῆς
μυστηριώδους ἐκτάσεως τῶν μυκωμένων
κυμάτων, ἡ ἄμοιρος ἵσταται καταλη-
φθεῖσα ὑπὸ τρόμου· στρέφει πέριξ περι-
τρομον βλέμμα, θλίβει διὰ τῶν δύο χει-

ρῶν τὴν λύραν ἐπὶ τοῦ στήθους, ώστε
θέλουσα ἀπὸ ταύτης νὰ κρατηθῇ, πλη-
σιάζει ἔτι προτείνουσα τὴν κεφαλὴν εἰς
τὸ χεῖλος, καὶ μὲ πάλλον στήθος, μὲ
κάθιδρον μέτωπον μετρεῖ τὸ βάθος τῆς
ἀβύσσου· βλέπει ὅτι τὰ κύματα ἐσκα-
ψαν τὸ βάθος τῆς πέτρας· τὸ δ' ἀκρω-
τήριον ἐκτεινόμενον καὶ ὕσπερ κρεμά-
μενον ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐφαίνετο ὅτι
ἔμελλε νὰ πέσῃ. Ἀπληστον καρφόνει
τὸ βλέμμα εἰς τὸ βάθος τῆς ἀβύσσου,
φρίττει. Κραυγὴν σύρει ὀδύνης, φέρει
τὴν χλαμύδα της καλύπτουσαν τὴν μορ-
φὴν διὰ τῆς δεξιᾶς, κρατεῖ τὴν λύραν
ἐπὶ τῆς καρδίας διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Εν
βῆμα ἔτι, καὶ πίπτει . . .

Προβαίνει ἀπὸ τοῦ παρακειμένου σκο-
πέλου ὅπισθεν πλοιάριον θαλασσόδαρ-
τον μὲ ἐσχισμένον ίστιον ὑπὸ τοῦ ἀνέ-
μου. — Ο Ἀλκαῖος, εύρισκει τὴν λύραν
μόνην τῆς Σαπφοῦς ἐπιπλέουσαν ἄνω τῶν
κυμάτων. ΙΩ. ΚΑΜΠΟΥΓΓΟΛΟΥΣ. (*)

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΤΥΧΗ. — ΜΟΙΡΑI.

I

Αἱ περὶ Τύχης ἴδεαι τῶν σημερινῶν
Ἐλλήνων εἰσὶ συγκεχυμέναι καὶ σκο-
τειναὶ, κατὰ τὰς ἀτομικὰς ὡς ἐπὶ τὸ
πλεῖστον ἐνὸς ἐκάστου ἴδεας διαπλατ-
τόμεναι. Η Τύχη δὲν εἶναι θεότης,
ἀλλ' ἴδαινικὴ μᾶλλον ἴδεα τῶν τυχαίων
συμβεβηκότων ¹), διὸ καὶ δὲν προσω-

(*) ΣΗΜ. ΠΑΡΘΕΝΩΝΟΣ. Προσαρτωμένη
ώραία τῇ Σαπφοῖς; εἰκὼν, περιστῆντα τὴν ποιή-
τριαν ἐν στιγμῇ βεβιωτάτου πάνου, ἐλήφθη ἐξ ἀρ-
χαίου ἀναγλύφου, δημοσιευθέντος ἐν τῇ πραγμα-
τείᾳ τοῦ Γερμανοῦ Olt. Jahn, περὶ τῶν ἀργαλίων
Ἐλλήνων ποτῶν κατὰ τὰς εἰκόνας τῶν ἀργαλίων
Ἐλλήνων (neber griech. Dieter nach d. Va-
ssenbilder.)

4) Πρόβλ. Théotoky, Détails sur Corfou. σ.
50. «Le Destin, n'est ici (sic Kέρχυρων) autre
chose que l'ordre; l'enchaînement des causes
qui emporte une nécessité de l'événement. La
loi mystérieuse qui conduit avec une sagesse
céleste ce qui paraît fortuit et déréglé: en
un mot la volonté de Dieu.»

ποποιεῖται ἐν τῷ δημόδει μυθολογίᾳ 1.)

II

Τούναυτον οἱ μῦθοι περὶ Μοιρῶν, αἵτινες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἀπλῶς θεότητες ἔφοροι τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου τῶν ἀνθρώπων, διετηρήθησαν μέχρι τοῦδε, ἐνωρὶς δύος ἀναμιχθέντες μὲ τοὺς ἀρχαίους περὶ Τύχης καὶ εἰμαρμένης.

Αἱ Μοῖραι εἰσὶν, ὡς πιστεύει ὁ λαὸς, τρεῖς τὸν ἀριθμὸν 2), δύπως καὶ αἱ

1) Σπάνιοι εἰσὶν αἱ περιτάτεις, καθ' ἃς προσωποποιεῖται ἡ Τύχη, ἀλλὰ καὶ κατάτξεις ἡ τριπλασία προσωποποίηται; δὲν φαίνεται καθαρὰ, ἡ συγχέσται ἡ Τύχη πρὸς τὴν Μοιράν, οὗτος ἔντινος τῶν παρατημάτων τῆς συλλογῆς Hahn (τ. II σ. 230) ἡ τύχη ἐνδεικτική; παρέταται ὅποι μαρτύριον γράπταις, αὐτῷ, καὶ εἰς πολλή περίτετται σύμβολος καὶ βοηθός αὐτῷ, ἀπερχόμενος ὡς ἡ Μοιρά ἐκάστου βασιλοπαύλου ἡ βοηθός ἐν τοῖς λοτοπούσι παρακαμψίαις· ἐξ οὗ ὁ παντοτερούμενος ὁ εἰς σύμμαχος τοῦ λαοῦ γράψας τὸ παρεκτύπτον τοῦτο καὶ δύος αὐτῷ τῷ Hahn, ἡ μή πηγασέξας ἡ διάσηλην τινὰ αἰτίαν, ἔγραψε Τύχη ἀντὶ νὰ γράψῃ Μοιρά.—Ο Schmidt χαράζει προσάρτου τινὰ τῶν Ζεκουνθίων καθ' ἥν τῇ Τύχῃ τῷ κορητῷ ἐνδεικτικούς τοῦ λαοῦ τοῦδε παλαιοὺς Ελλήνος· (Das Volksleben der Neugriechen τ. I. σ. 221). Ὁ αὐτός συγγραφεὺς παρατηρεῖ διὰ παραδόξως ἡ Τύχη, ὡς καὶ ἡ Μοιρά, ὅτε μὲν ἐκλαμψάντες ὡς γεννική, Τύχη δηλούν διὰ δύον τῶν ἀνθρώπων, ὅτε δὲ μερική, τύχη ἐνός προσώπου (αὐτ.). ἀλλὰ τοῦτο δικτυολογεῖται, διότι τὸ γένος ἡ λέγων ὁ λαός τῆς Ἑλλάδος ἐννοεῖ τὴν σύμπτωσιν εἴτε τύχην ἡ τύχην περιστάτεσσαν.—Ο Schmidt συνέλεξεν ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι του (σ. 221) τὰ γωρίζ τῶν δημοτικῶν ἀττάτων, προσωματικά καὶ π. ἐν οἷς μηδουνεύεται ἡ Τύχη· ταῦτα δὲ παραθέτομεν καὶ ἡλεῖς ἐνταῦθα δύπως ὁ ἀναγνώστης ἐννοήσῃ διπλασίην παρατημάτων τὰς περὶ Τύχης ιδίας τοῦ λαοῦ: «Τὸν ἀγαπάει ἡ τύχη» «ὅθι καὶ ἐν πάη τὴν ἀκολουθεῖται ἡ τύχη» (Δημόδεις ὡράσεις Ἀρχαρνης). «Τὴν τύχην παρεκάλει.» (Ιατρίδου, Σολλ. δημοτ. φαρ. σ. 35). «ἡ τύχη της βοήθησε» (αὐτ. σ. 49). «Ἐγγραπτῶ σε, τύχη μου, ποῦ μ' ἔκτυπτε τὴν γάρι.» (Passow carmina popularia σ. 516) «ἔσει κιθετεῖ καὶ ἡ τύχη σου δουλεύει.» (Ἀραδίκητιν., Περιουματ. σ. 147, ἄρ. 1633).—Ο Βεράττος, Συλλογὴ παροιμιῶν σ. 72 καὶ ὁ Βενιζέλος, Περούμ. δημώδ. σ. 83 ἀντὶ τύχης, ἔχουσα Μοιρά.—πρόλ. καὶ Κοραΐ, "Ἄτακτα, τ. II. σ. 99.

2) Fauriel, Ghants populaires de la Grèce. t. I. p. LXXXIII—IV. «Les trois parques étant un symbole à la fois très pittoresque et

Μοῖραι τῶν ἀρχαίων 1), καὶ αἱ Φέες ἡ Elfen τῶν λαῶν τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Εύρωπης 2.) Εἰς τὰ παραμύθια παραστανταὶ πάντοτε σχεδὸν ὑπὸ τὴν μορφὴν γραίας, μαυροφόρεις ἐν ης κατά τι πελοπονησιακὸν παραμύθιον 3.) Κατοικοῦσι δὲ εἰς δρός ἀπότομοι, τὸ ὅποιον οὐδεὶς, ἐκτὸς γραιῶν τινῶν μαγισσῶν, γυναικεῖς 4.) δ. ἀ τοῦτο δημοτικόν τι ἀσμα λέγεται:

Θέλω νὰ πάγω 5) τὸ βουνό τὴν Μοιρά μου νὰ κράψω 6.)

"Εν τινὶ ἐπωδῇ, δι' ἃς αἱ ἐπιθυμοῦσαι νὰ ὑπανδρευθῶσι νεάνιδες ἐπικαλοῦνται τὰς Μοῖρας, ἀναφέρεται ὡς κατοικία τῶν Μοιρῶν ὁ Ὁλυμπος ὁ Κόροιβος τὰ τρια ἀκρα τὸ ωρανοῦ. 6) Ισως διότι καὶ οἱ ἀρχαίοι κατοικίαν αὐτῶν τὸν Ολυμπον ὅμοιως ὑπέθετον 7.) Ἐπίσης καὶ ὁ Βόρων πλάττει διότι αἱ Μοῖραι, αἱ τὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους διέπουσαι, κατοικοῦσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δροῦς τῆς Παρθένου (Jungfrau) τῶν Αλπεων 8.) Καὶ εἰς σπήλαια δὲ κατοικοῦσιν αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰς δημόδεις

très simple de l'un des phénomènes les plus généraux de la nature, peut-être n'est-il pas étonnant qu'il ait survécu dans l'imagination des Grecs, à l'ensemble du système de mythologie dont il émane. — R.λ. καὶ κατωτέρῳ πολλαχοῦ.

1) Ησπαδ., Θεογον. 247 κε. 904.—Απολλοδωρ., Α. γ. 1.—Πλάτων., Πολιτ. X § 15. σ. 228 ed. Bekker.—Cf. F. A. Maercker, Das Prinzip des Bösen nach den Begriffen der Griechen τ. 262.

2) Grimm, Deutsche Mythologie τ. I σ. 376 κε. 382. κε.—Maury, Les fées au moyen âge p. 30.—Περὶ τῶν Elfses τῆς Ιρλανδίας τριῶν, νομούμενων βλ. Crofton Croker, Fairy legends and traditions of the south of Ireland. III σ. 203 κε.—Maury, I. c. p. 32.

3) Νεοελληνικά ἀνάλεκτα τ. I σ. 48.

4) Βλ. τὸ παραμύθιον ὅπερ ἐδημοτικότερον εἶναι Πανδώρας; τ. XVII σ. 400 (1866) καὶ ὅπερ καὶ κατωτέρῳ παραθέτομεν.

5) Tomaseo, Canti popolari t. III p. 44.—Passow, Carmina popularia. σ. 523.

6) Κατωτέρῳ γίνεται ἐκτενῆς λόγος περὶ τῆς ἐπωδῆς ταῦτης.

7) Εὐρυπίδ., Πελ. ἀποσπ. 623 ed. Nauck: «κλέετ', ὡς Μοιραί, Διός αἵτε παρὰ θρόνου ἔγχοτάτω θεῶν ἔξομεναι...—Schmidt, I. c. I. 211.

8) Byron, Mansfred, act. II. sc. 3.

δοξασίας¹⁾), ὅπως καὶ παρ' ἄρχαιοις ὑπετίθεντο τὰ σπηλαιὰ ὡς κατοικίαι τῶν Μοιρῶν²⁾ καὶ ἄλλων ἐπιγείων θεοτήτων³⁾.)

Αἱ Μοῖραι θεωροῦνται ἔφοροι τῶν γεννήσεων, καὶ τῶν τοκετῶν· οὕτω καὶ αἱ Μοῖραι τῶν ἄρχαιών παρίσταντο εἰς τοὺς τοκετούς⁴⁾), καὶ αἱ Γέες τοῦ μεσαλωνος⁵⁾), αἴτινες πλείστας ὁμοιότητις πρὸς τὰς Μοῖρας παρουσιάζουσι. Τανῦν τὴν τρίτην, μετὰ τὴν γέννησιν ἐκάστου βρέφους, νύκτα, ἔρχονται αἱ Μοῖραι, αἴτινες μοιραῖνον σιν αὐτὸν, ἵτοι ὀρίζουσι καὶ καταγράφουσι τὰς τύχας καὶ τὰ συμβεβηκότα, ὅσα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου τοῦ θάντος⁶⁾.)

1) Théotoky, Détails sur Corfou p. 124. «Une croyance plus uniforme est celle relative aux Μοῖραι (Parques). Elles habitent un antre, d'où elles volent partout arrêter la carrière du sort irréversible des mortels, qui elles leur distribuent la troisième soirée après leur naissance.»—Πλειότερα περὶ τῶν σπηλαίων, ἐν οἷς κατοικοῦσι Μοῖραι βλ. κατωτέρω ἐν τοῖς περὶ τῶν εἰς τὰς Μοῖρας ἐπικλήσιων καὶ ἐπωρῆσιν.

2) Πρόλ. Ὁρφικ. Σημ. ΝΘ (ΝΗ) 1 κε. — Schmidt, l. c. I σ. 211.

3) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κτλ. τ. I σ. 83.

4) Ovid., Metamorph. VIII, 454. Trist. V. 3.25.—Tibull., 1814. V. 3.—Horat., Carm. secul. 23.—Catull., LXIV 306.—Πινδ. Ολυμπ. IA. 65.—Ἀντων., Λιθεράρ., Μεταμορφ. 2. — Πρόλ. Visconti, Museo Pio Clementino IV. tav. 34.

5) Maury, Les fées au moyen âge. p. 29.

6) Χριστοῦ Μεγάννος, Ηθικοὶ γραμμῆρες. 1818. σ. 264. «Ἄκουε λέγει (ὁ θεομάρτυρας) καὶ διὰ τὰς Μοῖρας, ὅτι εἶναι τρεῖς, (κατὰ τοὺς μύθους), καὶ ἀσφάτως νὰ παρουσιάζωνται μὲ σχῆμα γυναικῶν εἰς τὰ βρέφη καὶ νὰ τὰ μοιράζωσι τὴν τρίτην νύκτα τῆς γεννήσεως τῶν καὶ νὰ καταγράψωσι τὰς τύχας τῶν εἰς τὸν βίον.» — J. J. Ampère, ἐν Revue des Deux Mondes 1 ιούλ. 1844 σ. 40. «Les Grecs croient aux Parques et les appellent de leur ancien nom Μοῖραι. Trois jours après la naissance d'un enfant on prépare un festin pour elles.» — Εἰς τὰ πλειότερα τῆς Ἐλλάδος μέρη μοιραῖνονται ἡ Μοῖραι λέγουσι τοῦτο (Σακελλαρίου, Κυπριακή τ. Γ'. σ. 344.—Passow, σ. 542, σ. 542) ἀλλαχοῦ, πρὸ πάντων δ' εἰς τὰς νήσους, μοιράζουσι (Βαλλήνας, ἐν Ἑρημ. Φιλομάρ. 1861 σ. 1875.—Μεγάννος.—Ἐρχτώ,) ἐν δὲ Ἀρχαῖῃ μοιράζουσι καὶ μοιραῖς ἡ

‘Αλλαχοῦ τῆς Ἐλλάδος ἡ πέμπτη μετὰ τὸν τοκετὸν ἡμέρα εἶναι ίδιως ἀφιερωμένη εἰς τὰς Μοῖρας. «Αὗται ἔρχονται τότε, διηγεῖται ἡ κυρία Dora d'Istria, νὰ καταπαύσωσι τὸν πυρετὸν τοῦ γάλακτος. ὅθεν καὶ ἡ πτωχοτάτη καλύβη ἔορτάζει τὴν ἔλευσιν αὐτῶν, προσέχουσι δὲ πολὺ μὴ καταληφθῆ μάνη ἡ λεχώ. Ἐπειτα φοβοῦνται μήπως αἱ Μοῖραι, γηραῖαι καὶ ὀργίλαι κόραι, φθονοῦσαι τὴν τύχην αὐτῆς τὴν στραγγαλίσωσιν¹⁾.) Ἐν Κάστω δὲ τοῦ Αἰγαίου πελάγους μεθ' ἡμέρας ἐπτὰ ὅτε καὶ τὰ καλούμενα ἐφ τὰ τελοῦνται, νομίζουσιν ὅτι κατέρχονται αἱ Μοῖραι. «Κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην, γράφει τις περὶ τῶν ἔθιμων τούτων τὸν λόγον ποιούμενος, ἡ μαῖα δένει τὴν κούνιαν. Ἀναρτᾶ δῆλον ὅτι λαχούριον δεδεμένον διὰ τῆς ζώνης τοῦ πατρὸς, μεταξὺ δύο ξύλων. Καὶ ἀφ' οὐ εναποθέση τὸ βρέφος εἰς τὴν αἰώραν ταύτην, λαμβάνει θυμιατήριον, δι' οὐ θυμιὰ τὴν μητέρα, τὸ βρέφος καὶ τὸν οἶκον, ἐκφωνοῦσα: «ὦ Μοῖραι τῶν Μοιράων, ἔρχεσθε νὰ καλομοιράσετε τῆς δεῖνα τὸ πατέρι, καὶ νὰ τοῦ χαρίσετε τὴν Ἀλεξάνδρα μὲ τὰ ἀλώνια, τὴν θάλασσαν μὲ τὰ καράβια καὶ τὴν πόλι μὲ τὰ διαμάντια.» Μετὰ δὲ τὴν ἐπίκλησιν τῶν Μοιρῶν ἐπιτίθενται ἐπὶ τοῦ βρέφους τὰ πολυτιμώτερα τῶν φορεμάτων, τοῦ πατρὸς μὲν ἀνηναι ἄρρεν, τῆς δὲ μητρὸς, ἀνηναι θῆλυ. πρᾶξις. (Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen I. σ. 212).
1) Dora d'Istria, Les femmes en Orient livr. V. ep. 6 τ. I σ. 327. Μετάρρ. Αἰγαί. Σκούζε. — Pouqueville, Voyage en Grèce. 1827. t. VI p. 160 «on célèbre au cinquième jour de l'accouchement, l'amphidromie, qui est maintenant appelé la visite des mères. La plus pauvre cabane prend alors un air de fête pour recevoir les bonnes demoiselles, qu'on ne voit jamais, quoiqu'elles emportent la sieste de lait de l'accouchée, ἀλικῶν (γρ. λεχῶν). Malgré cette attentive bonté, il faut se garder de la laisser seule, dans la crainte qu'elles ne lui tordent le cou; car ces fées, quoique débonnaires, étant des vierges surannées, envient aux femmes le bonheur d'être mères.»

«Περὶ λύχνων ἀφὰς τίθεται ἐν μέσῳ τῆς οἰκίας τράπεζα, καὶ ἐπ' αὐτῆς τρία βαρέα κουλούρια, καλούμενα μινούρια (μουνογύρια), ἐν μέσῳ δὲ τῆς τραπέζης ἐπιτίθεται λεκάνη πλήρης μέλιτος, καὶ εἰς τὰ χεῖλη αὐτῆς καλλῶνται τρεῖς νεόπλαστοι λαμπάδες. Πᾶσα δὲ ἡ ἐπιφάνεια τῆς τραπέζης καλύπτεται διὰ τρωγαλίων. Προσκληθέντων δὲ τῷ συγγενῶν καὶ φίλων, ἀνάπτουνται αἱ λαμπάδες, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἀφιεροῦνται εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἡ δὲ εἰς τὴν Θεοτόκον, καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν Πρόδρομον. Σιωπὴ ἐπικρατεῖ βαθεῖα, καὶ μόνον φωνὴ ἀθώου παιδὸς διακόπτει αὐτὴν, τὸ σύμβολον τῆς πίστεως ἀναγινώσκεται τρὶς, προστάτης δὲ τοῦ νεογνοῦ κηρύσσεται ὁ ἄγιος οὐδὲ ἡ λαμπάς καίεται πρώτη.»¹⁾

1) Βλ. καὶ Pouqueville, Voyage en Grèce t. VI p. 160. «Les personnes riches allument douze cierges d'égal poids et d'égale grandeur devant les images de douze saints, et celui qui dure le dernier indique le patron auquel l'enfant doit être voué.» Βλ. καὶ Παγγαίος, Λανόρου. Γ'. 32. (t. II p. 276-277. Bonn) «Ἐλύπει τῷ βασιλεῖ παιδῶν θηλεῶν ἀποδολὴ πρὶν καλῶς καὶ ωρηντί, καὶ τοῦτο ἐπὶ δυσὶ καὶ τρισὶ παισὶ γέγονεν. Ἐπειδὴ, καὶ ἡ νεανὶς αὕτη ἀπεγεννᾶτο καὶ φόδος δεινὸς ἦν καὶ περὶ αὐτῆς τῶν τε γυναικῶν ἔμπειρων ἄμπει δὲ καὶ σεμνῶν, βουλὴν εἰσάγει, πλὴν τὴν συγῆθη πολλοῖς, καθ' ἥν δὲ καὶ σώζοντο τὰ γεννήματα. Καὶ ἡ βοσκὴ, εἰκόνας τῶν προύγχωντων ἐν ἀποστόλοις, δώδεκα στῆσαντες κηροὺς ἰσομήκεις τοὺς τεσσαράκινους καὶ ἅμα τριμένους; ἀν' ἐκάστην πήσασθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ νεωστὶ γεννηθέντος ἵκετεύει φάλλους, ἐπέγονται τὴν εὐχὴν μέχρι καὶ σύτης δὴ τῆς ἐκ τοῦ πυρὸς τῶν κηρῶν δεκαπάντες, καὶ ἐφ' οὐ δὴ ὁ περιγενόμενος τῶν ἄλλων τέως ἀφανισθέντων ἔστη, τοῦτον καὶ τοῦνομα τῷ ἀρτιγενεῖ τίθεσθαι τοῦ περιείναι κάκενο φυλαττόμενον ἔνεκα. «Ο δὴ καὶ γέγονε τότε βασιλέως προστάζαντος, καὶ τῷ Σίμωνι ὁ κηρὸς ἐνελέλειπτο, καὶ Σίμωνίς ἡ ἀρτιγενής παρωγύμως ἐκλήθη, τὴν ὄνοματίαν τοῦ ἀποστόλου εἰς φυλακὴν φέρουσα.» Βλ. καὶ Χρυσοστόμ., Ομιλ. ΙΒ'. κεφ. ζ' εἰς τὴν ἀ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολὴν (Patrologiae series Graeca ed. Migne. t ... col ...) «Καὶ γὰρ τὸν ἄν καλεῖσθαι τὸ παιδίον δέον, ἀφέντες ἀπὸ τῶν ἀγίων αὐτὸν καλεῖν, ὡς αἱ παλαιοὶ τὸ πρῶτον ἐποίουν, λόγχους ἀψαντες καὶ ὀνόματα αὐτοῖς ἐπιθέντες, τῷ διαρκίσσαντι μέχρι πολλοῦ τὸ παιδίον ποιοῦσιν ὁμώνυμον, ἐντεῦθεν πολὺν αὐτὸν στοχαζόμενοι βιώσαι χρόνον.»

Αἱ Μοῖραι τότε κατέρχονται ἀόρατοι καὶ καλομοιράζουσι τὸ τέκνον, λαμβάνουσαι καὶ κάτι τι ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἵς ἡ ἐπιφάνεια καλύπτεται ἅπασα, ἵνα μὴ αὐταὶ ρίψασαι τὰς χεῖρας αὐτῶν εὑρωσι κενὸν καὶ δυσαρεστηθῶσι.»¹⁾

Τοῦ τοιούτου συμποσίου, τελουμένου πρὸς τιμὴν τῶν Μοιρῶν, τῶν ὄριζουσῶν τὰς τύχας τοῦ νεογνοῦ, γίνεται λόγος καὶ ἐν τινι παραμυθίῳ, δημοσιευθέντι ἐν τῷ ὑπὸ Εὐλαμπίου συλλογῇ δημοτικῶν ἀσμάτων. «Τὴν τρίτην υὔχταν μετὰ τὴν γέννησί της ἐπρεπε νάρθουν ἡ Μοῖραις νὰ τήνε μοιράνουν. Ἡ μητέρα δὲν ἐκαιμούντανε· ἐπρόσμενε νάκουσῃ τί εὔχαῖς θὰ δώσουνε τῆς κόρης της ἡ Μοῖραις. Ὅτι τσακίσανε τὰ μεσάννυχτα, νὰ κ' ἡ Μοῖραις κ' ἔρχονται. Ἐκαθίσανε τὸ τραπέζι, ὅπου γί' αὐταῖς εἶχ' ἔτοιμάσει ὁ πατέρας τῆς νεογεννημένης κόρης. πρῶτα ἐφάγανε, ἐπειτα ἐδοκιμάσανε τὸ κρασί, καὶ τὸ ηὔρανε πολὺ καλό. Ὡστέρα ἀρχίσανε νὰ εὔχωνται τὸ μωρό, κάθε μιὰ μὲ τὴν ἀράδα της. Ἡ πρώτη εἶπε: Τῆς χαρίζω κάλλη ἀγγελικά· ἡ δεύτερη: 'Σὰ γελᾷ, δυὸς δροσερὰ τριαντάφυλλα νὰ πέφτουν ἀπὸ τὰ μάγουλά της· ἡ τρίτη: Σὰ νκλαίη νὰ τρέχουν μαργαριτάρια πὸ τὰ μάτια της.»²⁾ Ἐπειτα καὶ ἡ τρεῖς σύμφωναις, ἀφήσανε καὶ χάρισμα γιὰ τὴν νεογεννημένη κόρη ἔνα δαχτυλίδι, ὅπου ἡ πέτραις του ἐφέγγανε, σὰ φλόγα λαμπερή, τὸ ἀπιθώσανε τὸ τραπέζι, κ' ἐμουρμούρισαν αὐτὰ τὰ λόγια: Νὰ τὴν ε φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό, καὶ ἔγιναν ἀφανταῖς. Ἡ μητέρα ὅλα τάκουσεν· ὅταν ἐφυγαν ἡ Μοῖραις, ἐφεξεν ὅλη ἡ καλύβα, σὰν νὰ καιούντανε πλῆθος λυχνάρια.»³⁾—Μετὰ τὴν

1) Ἐρχτό (περιοδικόν σύγχρονον Ἀθηνῶν) 1861. τ. I. σ. 80—81.—Cf. Théotoky, Détails sur Corfou p. 124. «on place constamment à côté du nouveau-né du vin, trois tranches de pain, des dragées et de l'or» βλ. καὶ Pouqueville I. c.

2) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κτλ. τ. I. σ. 99.

3) Εὐλαμπίου, ὁ Ἀρχάραντος σ. 96.—«Οτι

τελετὴν ταύτην, φέρουσι, κατὰ τὸν περιηγητὴν **Henri Mathieu**, τὸ Βρέφος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα τὸ βαπτίζουσι, ¹⁾ ὅπερ ὅμως δὲν εἶναι ἀληθὲς, διότι ἐν Ἑλλάδι δὲν βαπτίζουσι τὰ νήπια, πρὶν ἡ παρέλθωσι τεσσαράκοντα ἀπὸ τῆς γεννήσεως των ἡμέραι, ἐκτὸς ἀν τυγχάνωσιν δυτα ἀσθενῆ, καὶ ὑπάρχη κίνδυνος μὴ ἀβάπτιστα ἀποθάνωσιν.

Ἐκτὸς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐν Βρεττανίᾳ τῆς Γαλλίας εὐτρεπίζουσι συμπόσιον εἰς δωμάτιον παρακείμενον τῷ τῆς λεχοῦς, διὰ τὰς Γέες, αἵτινες ὄριζονται τὴν τύχην τοῦ νηπίου. ²⁾

Ἡ δοξασία ὅτι αἱ Μοῖραι κατὰ τὴν γέννησιν ἔκάστου ὄριζονται τὸ μέλλον του, ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαῖοις, ὡς ἔξαγομεν ἐκ τοῦ ἐπομένου χωρίου τοῦ Ἀπολλοδώρου. «Τοῦ Μελεάγρου δυτος ἡμερῶν ἐπτὰ παραγενομένας τὰς

εἰς τὸ παιδίον διερῶσιν καὶ Μοῖραι ὅλα τὰ πλεονεκτήματα λέγονται ὅτι τὸ στολιζεῖν μὲν ὅλας τὰς χάριτας.—Βλ. καὶ Βικεντίου Κορνάρου, Ἐρωτόριτον. Α'. σ. 10. (Ἐνετίηστ 1737).

Μ' ὅλαις ταῖς χάραις, π' οὐρανός καὶ τὸ ἀστρη [ἐγεννήσαν, μ' ὅλαις τὸν ἐμοιράνατο, μ' ὅλαις τὸν ἐστολίσαν.

1) H. Mathieu, *La Turquie et ses différents peuples* t. II p. 410. «Quelques jours après la naissance de l'enfant, on s'occupe de la réception des quatres (sic) mires ou bonnes fées qui doivent lui faire des dons. On orne à cet effet la chambre des tapis les plus beaux et des fleurs les plus odoriférantes; on pare le berceau de toutes les richesses de la famille, et les précautions les plus minutieuses sont prises pour que rien ne vienne heurter les invisibles, que l'on attend. Tout se trouvant bien rangé, chacun s'assied sur les divans et reste immobile pendant les sept minutes que les fées sont présumées être auprès le berceau. La cérémonie achevée, on présente l'enfant à l'église pour lui faire administré le baptême.»

2) Maury, *Les fées au moyen âge.* p. 34.—Collin de Plancy, *Dictionnaire infernal* 1825. t. III p. 26. «A la naissance de leurs enfants les Bretons avaient grand soin de dresser, dans une chambre écartée, une table abondamment service, avec trois couverts, afin d'engager les mères, ou fées à leur être favorables, à les honorer de leur visite, et à douer le nouveau-né de quelques qualités heureuses.»

Μοίρας φασὶν εἰπεῖν τότε τελευτήσειν Μελέαγρον, ὅταν ὁ καιόμενος ἐπὶ τῆς ἐσχάρας δαλὸς κατακαῦ. Τοῦτο ἀκούσασα τὸν δαλὸν ἐνίλετο Ἀλθαία καὶ κατέθετο εἰς λάρνακαν ¹⁾ Ἐκ τούτου βλέπομεν ὅτι κατὰ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν, ὅπως καὶ ἐν Κάσσω, ἐνομίζετο παρὰ τοῖς ἀρχαῖοις ὅτι αἱ Μοῖραι ὥριζον τὰ κατὰ τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων.

Καὶ οἱ Ἀλβανοὶ προσέτι δοξάζουσιν ὅτι κατὰ τὴν τρίτην μετὰ τὴν γέννησιν τῶν παιδίων νύκτα τρεῖς ἀόρατοι γυναικεῖς ἐπιφαίνονται ἐπὶ τῆς κοιτίδος αὐτῶν καὶ ὄριζονται τὴν μοῖράν των. ²⁾ Ἐπίσης καὶ οἱ Σλάβοι ἐν τινι σλανικῷ παραμυθίῳ αἱ τρεῖς Μοῖραι (Soudiçki) ἐπιφαίνονται ως γραῖαι λευχείμορες εἰς τὴν καλύβην πτωχοῦ ἀνθρακέως, οὐδὲ σύζυγος ἔτεκεν ἄρρεν, καὶ ἀνημμένην λαμπάδα ἀνὰ χεῖρας κρατοῦσαι, προλέγουσι, μοιραίνουσαι τὸ νεογνὸν, ὅτι θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν κόρην τοῦ βασιλέως, δοτις κατὰ τύχην ἔξενιζετο κατὰ τὴν νύκτα ἐκείνην παρὰ τῷ ἀνθρακεῖ, καὶ ἡ πρόδροησις ἔξεπληρώθη, καίπερ μεγάλας προσπαθείας καταβαλόντος τοῦ βασιλέως πρὸς ἔξαφαντιν τὸν παιδίον. ³⁾ Κατὰ τοὺς Σκανδιναύους, ή Μοῖρα Huldelfe ἐπιφαίνεται εἰς τινας λεχούς καὶ προλέγει τὴν μοῖραν τῶν παιδίων ⁴⁾ Ὁσαύτως καὶ αἱ volas ἡ valas (ἀναλογοῦσαι πρὸς τὰς ἡμετέρας Νεράγδας), προέλεγον τὴν τύχην τῶν γεννωμένων τέκνων ἐπισήμων οἰκογενειῶν, εἰς τὴν κοιτίδα τῶν προσερχόμεναι ⁵⁾ αὗται παρευρέθησαν καὶ κατὰ

1) Ἀπολλοδώρ., Α. ἡ. 2 βλ. καὶ ἡ. 3.—«Ἀλοξία δὲ λαπηθεῖται ἐπὶ τῇ τῶν ἀδελφῶν ἀπωλείᾳ τὸν δαλὸν ἦψε, καὶ ὁ Μελέαγρος ἔξαρψης ἀπέθανε.» Βλ. καὶ Preller, *Griech. Mytholog.* τ. II. σ. 207.

2) Hahn, *Albanesische Studien.* τ. I σ. 448.—Dora d'Istria, *Les femmes en Orient.* livr. IV, ep. 4.—καλοῦνται φατίτε, πρὸς δὲ πρᾶτο λατεῖ. Fata, ης οὖ καὶ τὸ Φέη.

3) Chodzko, *Contes Slaves.* p. 33 κε.—Πρᾶτο, καὶ ἐλληνικόν τι παραμύθιον παρὰ Hahn, *Griechische Märchen.* τ. I σ. 161—163.

4) Afzélius, *Volkssagen und Volkslieder aus Schwedens.* τ. I σ. 62.—(γερμανικὴ μετάφραστις Ungewitter).

5) Bergmann, *Poèmes islandais.* p. 157.—

τὴν νύκτα τῆς γεννήσεως Ὄγιέρου τοῦ Δανοῦ, ὅπως προσφέρωσιν αὐτῷ διάφορον ἐκάστη δῶρον^{1.}) Αἱ Νόρναι εἶπισης παρουσιάσθησαν ὅταν ἡ Βασίλισσα τῆς Δανίας Borghilda ἐγένυνησε τὸν Thelg, καὶ προανήγγειλον τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ μέλλον^{2.}) Μία Μοῖρα, κατ' ἄλλην σουηδικὴν παράδοσιν, ὑπεσχέθη νὰ καταστήσῃ εὔτυχη τὸν υἱὸν χωρικοῦ τινὸς, καὶ κατώρθωσε νὰ τὸν υυμφεύσῃ μὲ τὴν θυγατέρα τοῦ Βασιλέως.^{3.})

Τὴν δὲ είμαρμένην τῶν ἀνθρώπων, ἣν οὕτως ὄριζουσι, γράφουσιν αἱ Μοῖραι, ὡς συνηθέστερον νομίζεται, ἐπὶ τοῦ μετώπου (κούτελο) τοῦ παιδός^{4.}) εἰς τινα μέρη νομίζουσιν ὅτι αἱ Μοῖραι γράφουσι τὴν τύχην τοῦ νηπίου ἐπὶ τῆς ῥινὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς ἀναφυόμενα τυχὸν ἔξανθήματα καλοῦσι γραψίματα τῶν Μοιρῶν, ως οἱ κάτοικοι τῆς Ἀραχώβης, οἵτινες μοιρώματα τῶν Μοιρῶν ἀποκαλεῦσιν ὁμοίως τὰ ἐπὶ τοῦ μετώπου παρουσιαζόμενα ἔξανθήματα^{5.}), ἀλλαχοῦ πάλιν γραψί-

Grenville Pigot, A manual of Scandinavian mythology. p. 353.—Maury, Les fées du moyen âge. p. 31.

1) Leroux de Lincy, Introduction au livre des légendes. p. 179.—Οτι ἐκάστη Μοῖρα ἀπίτερον ὅωρον ποιεῖ καὶ παρ' ἡμῖν νομίζεται (βλ. τὸ ἀνωτέρῳ παρατεῦσαν ἀπόσπασμα τοῦ παρ' Εὐλαύην παραχωρίου). O Schmidt (I. σ. 212) ἀναφέρει καὶ τὸ ἔξης περὶ Μελεάγρου ὅμοιον χωρίον τοῦ Γγύνος (fab. 171). «Clotho dixit eum generosum futurum, Lachesis fortem, Atropos titiomem ardentem adspexit in foco et ait: κτλ.»

2) Edda Soemundar. Pjns Froda. Hafniae 1818. τ. II σ. 16

3) Afzelius, ἐνθ. ἀν. τ. I. σ. 344.

4) Passow, Carmina popularia Graeciae recentioris p. 620. «Graeci quenique hominem credunt ex die natali fatum accepisse, quod sub fronte scriptum sit.»—Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen. τ. I. σ. 212—213. «Auch in Arachoba glaubt man, das die Mæren am Körper des Kindes, zumeist auf seiner Stirne, ein Merkmal ihres geheimnissvollen Spruches hinterlassen, und wenn die Frauen zufällig einen Fleck auf derselben finden, so beziehen sie ihn darauf und hüten sich, ihn abzuwaschen; sie pflegen denselben τὸ μαρτυρικὸν τῶν Μοιρῶν τοῦ ναί τον ονομάτων.»

5) Schmidt, ἐνθ. ἀν. τ. 212.

ματα τοῦ Θεοῦ καλοῦσι τὰς ῥαφὰς τῶν κρανίων, διότι λέγουσιν ὅτι ὁ Θεὸς γράφει ταῦτα, τὴν μοῖραν τῶν ἀνθρώπων ὄριζων.

Ἐκ τούτου ἐπεκράτησε νὰ λέγουσι ἔτσι μοῦ ἦταν γραφτό, ἦτον γραφτό μου^{1.}), ώς οἱ ἀρχαῖοι ἐλεγον αἴσα γὰρ οὗτως ἐστὶν (Ησιόδ. θεογον. 345) ἀλλὰ μοιρίδιον ἦν (Πίνδαρος) sicut erat in fati^{2.}) κλπ. Γραφτὸ δὲ καὶ γραμμένο ἐκάστου ἀνθρώπου λέγοντες κατήντησε νὰ ἐννοῶσι τὴν πεπρωμένην αἵτοῦ^{3.}), μοιρογράφισμα δὲ, κατὰ τὸν Κοραῆν^{4.}), λέγεται «ὅτι αἱ Μοῖραι ἔγραψαν ἡ ἀπεφάσισαν περὶ τῆς ζωῆς ἡ διαγωγῆς ἀνθρώπου τινός.» Ἐντεῦθεν καὶ αἱ παροιμίαι: «Ο, τι μέλλει δὲ ξεμέλλει, κι ὅτι γράφει δὲ ξεγράφει^{5.}.) Τὰ γράφει Μοῖρα, δὲ ξεγράφει χεῖρα^{6.}.) Τὰ χ' (τὰ ἔχει, ἐκεῖνα ἢ ἔχει) ἡ Μοῖρα μον γραμμένα δὲν παρέρχεται κανένα^{7.}.) Τὰ χ' ἡ Μοῖρα τὸ χαρτί, πελέκι δὲν τὰ κόβει^{8.}.) Ποῦ γράψ' ὁ Θεὸς ξεβράκωτο, ποτὲ βρακὶ δὲ βάνει^{9.}.) Πλεῖστοι λαοὶ πιστεύουσιν ὅτι αἱ τύχαι τῶν ἀνθρώπων εἰσὶ γεγραμμέναι ἐν τῷ οὐρανῷ, κατωτέρω δὲ ἐν τοῖς περὶ Διαβόλου καὶ Ἀγγέλου φύλακος τῆς τοῦ ἀνθρώπου ζωῆς, θέλομεν ἔξετάσει ἐτέρας ὁμοίας δοξασίας. Ἐνταῦθα, ἐκ τοῦ Λειμῶνος τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου τοῦ Μόσχου, παραθέτομεν τὸ

1) Schmidt, αἵτ. σ. 215. — Βλ. καὶ Διανοτράγουδα 1868 σ. 164.

Τῆς τέχνης μὲν ἡ ταναγραφτὸν νάμπω τὸν ἔρωτά σου.

2) Ovid., Fast. I. 481.

3) Schmidt, αἵτ.—Σκαρλάτ. Βοζαντ., Λεξικὸν τῆς καθηματικῆς ἡμᾶς Ἑλλην. λ. Γραφτό.—Πανδώρα XII σ. 452.

4) Κοραῆς Ἀτακτα τ. II σ. 254.

5) Βενιζέλου, Ηροικαὶ δημώδεις. 1867 σ. 239.

6) αἵτ. σ. 262.

7) αἵτ. σ. 295.

8) Βερέττα, Συλλογὴ παροιμιῶν σ. 57.—Βενιζέλ., σ. 296.

9) Βενιζέλ., σ. 262.

ἀκόλουθον χωρίου, ἐξ οὐ δύναται τις νὰ μάθῃ τὰς περὶ τῶν δοξασιῶν τούτων ιδέας τῶν πρώτων χριστιανῶν καὶ μοναχῶν, διότι ὁ Μόσχος ἔξησε κατὰ τὸν Θ'. αἰῶνα. ἀΔιηγήσατο ἡμῖν τις φιλόχριστος περὶ Ἀναστασίου τοῦ βασιλέως ὅτι, μετὰ τὸ καθελεῖν Εὐφήμιου καὶ Μακεδόνιου τοὺς πατριάρχας Κωνσταντινουπόλεως, ἐξώρισεν αὐτοὺς εἰς Εὐχάιταν ἐπὶ Πόντου διὰ τὴν ἀγίαν σύνοδον τῶν ἐν Χαλκηδόνι πατέρων, θεωρεῖ κατὰ τοὺς ὑπιους ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἄνδρα τινὰ τέλειον λευχείμονα, ἐξ ἐναυτίας αὐτοῦ ἐστῶτα, βαστάζοντα κώδικα γεγραμμένον καὶ ἀναγινώσκοντα. Καὶ ἀναπτύξα: πέντε φύλλα τοῦ κώδικος καὶ ἀναγνούσ τοῦ βασιλέως τὸ ὄνομα, εἶπεν αὐτῷ: Ἰδὲ, διὰ τὴν ἀπιστίαν σου, ἀπαλείφω δεκατέσσαρα καὶ τῷ ἴδιῳ δακτύλῳ ἀπλιψεν, φησίν. Καὶ μετὰ δέος ἡμέρας, ἀστραπῆς γενομένης μεγάλης καὶ βροντῆς, πάνυ θροπθεὶς ἀπέδωκε τὸ πνεῦμα ἐν θλίψει πολλῇ.¹⁾

Τὰ ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ὄριζόμενα εἴτε γραφόμενα οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ, ὡς αἱ παρατεθεῖσαι ἀνωτέρω παροιμίαι δεικνύουσιν.

Πολλὰ γάρ ἔνι ἀδύνατον ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον τὴν εἰμαρμένην ἐκφυγεῖν καὶ τὸ τῆς τύχης κλῶτρον, λέγει τὸ μεσαιωνικὸν ποίημα περὶ Βελθράνδου καὶ Χρυσάντζας²⁾. Ὁμοίας ίδεις εἰχον καὶ οἱ ἀρχαῖοι, καὶ τούτου παρπληθεῖς ἀποδείξεις εὑρίσκομεν παρὰ τοῖς σωζομένοις ἀρχαῖοις συγγραφεῦσι. «Τὸ μέλλον οὐδεὶς ἐκφύγοιν λέγει παροιμία τις ἡ γυνωμικόν³⁾.

1) Ἰω. Μόσχου, Λειψῶν κεφ. 38. — Ἐν Migne, Patrologiae series graeca. t. 87 pars III col. 2888—2889. Βλ. καὶ Δωροθέου Μονεμβασίας, βιβλίον ιστορικόν, σ. 241. (Ἐνετίησιν 1781.) — Ἡ δοξασία ὅτι αἱ Μοιραὶ γράφουσιν διὰ περὶ τῆς τύχης τῶν ἀνθρώπων ἀποφασίσωσιν ὑπῆρχεν τοις καὶ παρ' ἀρχαῖοις, ως ἐξάγομεν ἐκ τῶν ἐξαγόμενων τοῦ Ηγεάρου (Νεμ. σ'. 6—8) «οὐκ εἰδότες... Ἀμφι πότμος Οἶνον τιν' ἐγράψει δραμεῖν ποτὶ στάθμαν». (Βλ. καὶ Schmidt l. c. σ. 215).

2) Βελθράνδ. καὶ Χρυσάντζας στ. 736 ἐν Eissen, Analekten. V. 85. — Ο Μενροφρύδης (ἐκλογὴ μηνημείων τῆς νεωτ. Ἑλλην. γλώσσης σ. 236) ἐσφαλμένως γράφει ἐν τοῦ δυνατόν.

3) Ἀποστολ., ις'. 80.—Πλάτ., Γοργ. 512

... τὰ δὲ μόρτιμα πάντως
οὔτε τις οἰωνὸς ὁραταὶ οὕθ' ιερά

κατὰ τὸν Σόλωνα⁴⁾. Γνωστὸν δὲ καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου «τὴν πεπρωμένην Μοιραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγέειν καὶ Θεῷ²⁾.» «τοὺς γὰρ Μοιρῶν ἀτρέπτους δρους προΐδειν μὲν δυνατὸν, ἐκφεύγειν δὲ οὐκ ἐφικτὸν, λέγει ὁ Ἡλιόδωρος³⁾.» Εἰς πολλὰ παραμύθια τὰ ὄριζόμενα ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ἐκτελοῦνται κατὰ γράμμα καὶ τοι μεγάλας προσπαθεῖας καταβάλλουσιν οἱ ἀνθρωποι ὅπως ἀποφύγωσιν αὐτά. Παραλείποντες πλεῖστα ἄλλα εἰς τρία μόνον ἐνταῦθα περιοριζόμεθα: «ἐκειδὰ ποῦ παένανε ὁ βασιλέας καὶ ἡ βασίλισσα, διηγεῖται ἀνέκδοτόν τι παραμύθιον τῆς Μήλου, θεωροῦνε τὸν κόσμο συμμαζωμένον· σὲ μιὰ μεργγὰ καὶ περιεργάζουνται· ἀρωτοῦνε-ἡντά· ναι; καὶ τοὺς εἴπασι πῶς ἥρθε μία μάισσα καὶ λέει τὰ μελλούμενα⁴⁾ τῶν ἀνθρώπων τότες λέει ἡ βασίλισσα τοῦ βασιλιγᾶ.— «Οχου, βασιλέα μου πολυχρονεμένε, ἀς πάμε κ' ἐμεῖς νὰ ῥωτήξωμε γιὰ τὴ Μοιρα τοῦ παιδιοῦ μας· τότες τῆς λέει ὁ βασιλιάς. — Ω γυναικά μου, ἀνέμυναλη ποῦ εἶσαι! ποῦ κάθεσαι καὶ πιστεύεις τὸν ἀτσιγγάναις! μὰ σὰν θέλης πάμε.» Άλλὰ καίτοι μεγάλως ἐδυσπίστει ὁ βασιλεὺς, καὶ προφυλάξεις οὐχὶ ὀλίγας ἐλάμβανε, πᾶν δὲ τι περὶ τῆς τύχης τοῦ τέκνου τῶν προεῖπεν ἡ μάγισσα ἐπηλήθευσεν⁵⁾. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ μαγισσῶν, ἀποκαλυπτουσῶν τὰ ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ὄρισθέντα· ἔτερον ἀνέκδοτον παραμύθιον Νάξου, διηγεῖται τὰ ἀκόλουθα περὶ τοῦ ἀναποφεύκτου τῶν ὑπὸ τῶν Μοιρῶν ἀποφασισθέντων. «Ἡταν ἔναν

ε.—Σούσοκλ., Ἀντιγον. 951.—Ἡλέκτρ. 696.

1) Ἀποσπ. 42 σ. 55 ἐν Bergk, Anthol. lyr.

2) Ἡροδοτ., Α, 91.

3) Ἡλιόδωρ., Διθιοπ. B. 24.

4) καὶ μελλόμενα· τὰ μέλλοντα γενέσθαι. Βλ. περὶ τῆς λέξεως ταύτης: Κορετή, Ἀτακτα, τ. IV μέρ. ἀ. σ. 320.—Φιλίστορα τ. IV σ. 519.—Schmidt, l. c. σ. 215.

5) Ἐστάλη ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Ἀριστ. Ταταράκη εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν Νεοελληνικῶν ἀναλέκτων ἐπιτροπῆν τοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου Παρνασσοῦ.

ἀντρόνυο, καὶ δὲν ἡκάνενε παιδί· περικαλεθῆκανε 'ς τ' ἀγίοι καὶ μέσ' 'ς τὰ πολλὰ χρόνյα ἥκαμαν ἔνα θηλυκίκι. Ὁ πατέρας του πγῆλα ἀπὸ τὴν χαράν του ἡπήρενε τὸ δρόμον διπρός του ναύρη σύντεκνο. Ἀμπαντᾶ ἔνα 'ς τὸ δρόμον—ῶρα καλὴ, ποῦ πᾶ' ἀπὸ δῷ, λέει, πγοῦδ γυρεύγεις; — Σύντεκνο νὰ βαφτίσῃ τὸ παιδί μου. — Ἐγὼ βαφτίζω το. Τόνε παῖρνει 'ς τὸ σπίτι καὶ κάνει τ' ἑτομασίας. Πρὶν νὰ τὸ βαφτίσουνε ἀκούει ὁ σύντεκνος τῶν Μοιράδων, κ' ἡλεεν ἡ μιά: — Νάναι γραφτό του νὰ τὸ φάνετ' ἀνήμερα ζούμπερα. Ἡ ἄλλη λέει — Ὁχι τσὰ μόνον νὰ τὴνα κάψῃ ἡ φωτιά. Ἡ ἄλλη λέει: — Σταθῆτε, σὰ γενῆ δεκοχτῷ χρονῶ κοπέλλα νὰ πνῆ μέσ' 'ς τὸ νερό. Ἡμείνανε πγῆλα κ' ἡ τρεῖς σύφωναις. Ὁ καμένος σύντεκνος μὰ τὴν σκάσιν του· μὰ δὲν ἀπόδειξενε τίστα. Τὸ βλφτίζει, τοῦ κάνει τὰ φιλιοτσέστικα καὶ φεύγει. Σὰν ἡκοντεύγανε τὰ δεκοχτῷ χρόνյα πάει 'ς τοῦ σύντεκνου. — Μῆλα χάρι θὰ σᾶ; ἐξητήξω, λέει — Καὶ δυό. — Νὰ μοῦ δώκετε νὰ πάρω μαζί μου τὴν φιλιότσα μου *) καλένα χρόνο. Γιὰ νὰ μὴ χαλάσουνε τὸ χατῆριν του τὴν ἐδάκανε. Ὁ σύντεκνος τὴν ἡπήρενε 'ς τὸ χωριόν του καὶ τσῆ διορίζει μιὰν κάμαρα ἔεχωριστή, ὅλα νὰ τσῆ τὰ πηαίνουν ἔτοιμα καὶ τὸ νερὸν τὴν κούπα, καὶ νὰ μὴν πηαίνῃ καθόλου 'ς τὸ πηάδι, μπᾶς καὶ κατρακυλίση μαθὲς ὁ χρόνος, καὶ περάσῃ πγῆλα τὸ γραφτό τση. Μῆλα 'μέρα, σὰν ἡκοντεύγεις νὰ περάσῃ ὁ χρόνος, μπαίνουνε 'ς τὴν κάμαράν τση νὰ τὴνε συντροφιάσουνε καὶ βλέπουνε τὸ πγάτο τση γεμάτο νερὸν καὶ κείνη πιμυτισμένη μέσα καὶ πνιμένη. Οἱ γονεῖς τση πγῆλα σὰν τὸ μάθανε τὰ βάλανε μὲ τὸ σύντεκνο. — Χριστιανοὶ μου, τσοὶ λέει κείνος, γραφτόν τση ιγτανε. Ἐσεῖς δεκοχτῷ χρόνյα ἥσαστενε ξέγνοιαστοι, κ' ἐγὼ ἀπόντον ἐβαφτιστήκενε ἥμουνε μὲ τὸ

(*) Φιλοτσα, λέξις λατινίζουσα — ἡ ἀναδεκτή (la filleule) φιλοτσα στη στικα δὲ διακητά τὴν βάπτισιν ποιεῖ ὁ ἀνάδοχος, οἷον τὰ ἐνδύματα τοῦ παιδός, τὰ ἄξονα τῆς τελετῆς του βαπτίσματος: λπ.

λοϊσμό. Τάχει ἡ Μαιρά μου γραμμένα, δὲν παρέρχεται κάνενα ¹⁾).» Ὁ δὲ Passow διηγεῖται, ἀπὸ τοῦ Οὐλερίχου μαθῶν, τὴν ἴστορίαν ἐνδέσ στρατιώτου, ὃστις προσποιηθεὶς ὅτι ἀπέθανεν ἐν τινι μάχῃ, ἐν ἦ δύο ἔτεροι συστρατιώται του ἐφονεύθησαν, ἥκουσε τὴν τύχην του παρὰ τῶν Μοιρῶν, καὶ τὴν τύχην του ταύτην δὲν ἡδυνήθη ν' ἀποφύγῃ ²⁾). Λί τοιαῦται παραδόσεις, προερχόμεναι ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι αἱ τῶν Μοιρῶν ἀποφάσεις εἰσὶν ἄφευκτοι καὶ ἀμετάτρεπτοι, πολλὰς πρὸς τὰς ἀρχαῖας περὶ πραγματοποιήσεως τῶν θείων χρησμῶν διηγήσεις παρουσιάζουσιν ὅμοιότητας· διότι καὶ ἐκεῖναι ἐπὶ τῆς αὐτῆς στηρίζονται βάσεως, ἐπὶ τοῦ ἀνακοφεύκτου δῆλου ὅτι τῆς πραγματοποιήσεως τῶν θείων βουλήσεων, πρὸς ἄς ὁ ἄνθρωπος δὲν δύναται ν' ἀντιστῇ.

Γενικῶς, λοιπὸν ἐπικρατεῖ ἡ ἰδέα ὅτι αἱ Μοιραὶ δὲν ἀναιροῦσιν ὅτι ἀπαξ ὥρισαν, διότι, ὡς δημοτικόν τι δίστιχον λέγεται:

Νῦ ἡτανε νὲ μοιραγούνε πέ δέο ωράζε; ή Μοιραζε,
ποτὲ δὲν οὐκ γενόντανε?; τὰ κόσμοι ικκομοίζεις; 3).

'Ἐν τούτοις παραμύθιόν τι, οὐ μέρος ἐδημοσιεύσαμεν ἄλλοτε ⁴⁾), ποιεῖται μοναδικὴν ἔξαιρεσιν τοῦ κανόνος τούτου, διηγούμενον τὴν ἴστορίαν πτωχῆς τινος νεάνιδος, ἢς τὴν τύχην μετέτρεψεν ἡ Μοιρα αὐτῆς. Τὸ παραμύθιον τοῦτο παραθέτομεν ἐνταῦθα, διότι πολλὰς

1) Παραπούλιον σταλέν նπδ Μ. Κρίσπου, Ημίριον, εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιτροπήν.

2) Passow, *Carmina popularia Graeciae recentioris*. p. 620 «Ulrichus narrat Vostitsae trium militum in prælio duos interfectos esse; tertius autem cum mortuum se dissimularet, subito tres. parceas audivit accedentes inter se colloqui, ipsum in mola peritum, quamquam autem molam ne intraret valde veritus est, tamen satum non effugit; animam enim efflavit morte subitaria, cum casu quodam molam ingressus esset.»

3) Διανοτριχίους. 1868. σ. 405.—Πρβλ. Tomaseo, *Canti popolari* τ. III σ. 457.—Passow, αὐτ. σ. 542.

4) Ηανδώρα, 1866. τ. XVII σ. 400.

περιέργους ἐν αὐτῷ εύρισκομεν πληροφορίας περὶ Μοιρῶν καὶ τῆς κατοικίας αὐτῶν, ἀν καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ τὰς θεωρήσωμεν ώς καθαρῶς δημοτικὰς, διὰ τὸν λόγον ὅτι μόνον ἐν τῷ παραμυθίῳ τούτῳ ἀπαντῶσιν.⁷ Ήτο ποτὲ, λέγει τὸ παραμύθιον νεᾶνις πτωχὴ, καὶ δυστυχεῖστάτη, ἥτις, κατὰ τὴν δημώδη ἔκφρασιν, δὲν εὔρισκε 'ς τὸν ἥλιο μοῖρα. Λόγη κατηράτο συνεχῶς τὴν ἐλεεινὴν αὐτῆς Μοῖραν, ἥτις τοιαίτην τεταλαιπωρημένην ζωὴν νὰ ζῇ τὴν κατεδίκατε, καὶ ἐθεήσει ἀδιακίπως, τὴν οἰστρὰν αὐτῆς κατάτατην ἀναληγιζομένη. Λίψης ἡμέρων τινὰ παρευσιάζεται εἰς αὐτὴν μία γραῖα ἀράπισσα, μίγιτσα, ἥτις τὴν ὁδηγεῖ πᾶς, νὰ διορθώτῃ τὸ βιζικόν της.—Μακρὰν πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, εἰς τὸ δεῖνα μέρος, τῆς λέγει, εύρισκεται ἐν Βουνὸν σκοτεινὸν καὶ ἀπότομον ἐκεῖ κατοικουσιν αἱ Μοῖραι. Διὰ νὰ κάμης τὴν Μοῖράν σου νὰ σου διορθώσῃ τὸ βιζικόν καὶ νὰ σὲ μοιράνῃ ἐκ νέου, πρέπει νὰ κατασκευάσῃς μίαν πήτταν ἀναϊβατὴν (ἄζυμον) καὶ ἀφ' οὐδὲν πάγης εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος νὰ σταθῆς εἰς τὰς ρίζας τοῦ Βουνοῦ καὶ νὰ φωνάξῃς δυνατά: Μοῖρά μου καὶ μοιρανέ με καὶ καλὸ φατ σοῦ φέρνω! Τότε θὰ παρουπιασθῇ ἐμπρός σου μία γραῖα μιύρη, θὰ σὲ ἐρωτήσῃ. Τι θέλεις; σὺ δὲ πρέπει νὰ ἀπαντήσῃς Τὴν Μοῖρά μου γιὰ νὰ μὲ μοιράνῃ. Η γραῖα θὰ φύγῃ καὶ θὰ ἔλθῃ ἡ Μοῖρά σου, ἡ ὃποια εἶναι μαύρη ώς ὅλαι αἱ Μοῖραι. Η Μοῖρά σου θὰ σὲ προσκαλέσῃ νὰ πλησιάσῃς, ἀλλὰ σὺ ἀπὸ μακρὰν πρέπει νὰ τὴν ἔξαρκίζῃς νὰ μὴ σὲ φάγῃ, ἅμα δὲ πλησιάσῃς, τῷ προσφέρεις τὴν πήτταν. Αμα φάγη τὴν πήτταν θὰ εὐχαριστηθῇ πολὺ καὶ θὰ διορθώσῃ τὸ βιζικόν σου. Κύταξε καλὰ δύως μὴ βάλῃς ἀλάτι εἰς τὴν πήτταν διότι ἀμα τὴν φάγη ἡ Μοῖρα θὰ τυφλωθῇ, καὶ μὴ δυναμένη νὰ περιπατήσῃ ἐπὶ τοῦ ὄρους θὰ παραπατήσῃ καὶ θὰ κρημνισθῇ ἀπὸ κάνενα βράχον, σὺ δὲ θὰ ἀποθάνῃς, ἡ θὰ πά-

θῃς ἄλλα μεγάλα δυστυχήματα. Ή νέα κύρη ἔκαμεν ώ; τὴν συνεβούλευσεν ἡ μάγισσα καὶ ἡ τύχη της μετεβλήθη. Ελαβε σύζυγον πλούσιον, καὶ θὰ ἡτο κιθ' ὄλεκληρίαν εὔτυχὴς, ἀν δὲν ἔμενεν ἄτεκνος· διότι ποτὲ ἡ Μοῖρα δὲν καθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἐντελῶς εὔτυχη.

Παραπλήσια εἶναι καὶ ὅσα αἱ ἐλληνίδες παρθένοι τελοῦσιν, ὅπως τῇ ἐπινεύσει τῶν Μοιρῶν νυμφευθῶσι ταχέως. «Πᾶσα νεᾶνις ἐπιθυμοῦσα νὰ νυμφευθῇ ταχέως, λέγει ὁ Ρουμενίλλε, πέμπει διὰ τῆς Βάγιας της εἰς σπήλαιόν τι πλακοῦντα ἐκ μέλιτος, ὅπως αἱ Μοῖραι ἐπιβλέψωσιν ἐπ' αὐτῆς»¹⁾ Καὶ ἔξοχὴν δὲ εἰς ὀλίγα τινὰ γνωστὰ σπήλαια αἱ νεάνιδες μαντεύονται, οἷον εἶναι τὸ παρὰ τὴν Ναύπακτον, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ρίγανι, ὅπου αἱ νέαι Λοκρίδες μετιβαίνουσιν ἵνα συμβουλευθῶσι τὰς Μοῖρας καὶ μάζωσι τὰ περὶ τῆς ὑπανδρείας των, ἀνατιθέμεναι πλακοῦντα ἐκ μέλιτος²⁾. Τὸ σπήλαιον τοῦτο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἦν, ώ; ὁ Παυσαΐας ἀναφέρει³⁾, ιερὸν τῆς Ἀφροδίτης, αἱ δὲ γυναῖκες κατ' ἔξοχὴν δ' αἱ χῆραι, ἐπορεύοντο ἐκεῖ αἰτοῦσαι παρὰ τῆς θεᾶς γάμου. τὴν δὲ σχέσιν τῆς Ἀφροδίτης πρὸς τὰς Μοῖρας δεικνύει ἡ ἔξῆς ἐν Σπάρτῃ εὑρεθεῖσα ἐπιγραφή: καὶ τῶν συνκαθειδρυμένων αὐτῆς (τῇ ὄρθιᾳ Ἀρτέμιδι) θεῶν καὶ Μοιρῶν Λαχέσεων καὶ Ἀφροδίτης ἐνοπλίου⁴⁾ καὶ ὁ ὄρφικὸς εἰς τὴν Ἀφροδίτην ὕμνος, ἐν φῶ αὕτη λέγεται κρατοῦσα τρισσῶν Μοιρῶν⁵⁾. Ετέραν ἀπόδειξιν τῆς σχέσεως ταύτης παρέχει ἡμῖν καὶ τὸ ἔξῆς: Κατὰ τὸν Παυσανίαν παρὰ τὸν Ἰλισπόν τὴν ναὸς τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, ἐν φῷ καὶ ξόα-

1) Ρουμενίλλε, Voyage en Grèce. t. IV p. 418. ch. 132.—Dora d'Istria, Les femmes en Orient livr. V. ep. 6.—τ. A'. σ. 325. μετάφρ. Αἰμ. Σκουρέ.

2) Σίθια, Χρονικὸν Γαλαξειδίου, σ. 39.—Ρουμενίλλε, I. c. t. III p. 243.

3) Πρωταν., Γ. λη. 6.

4) Βιστρί, Corpus Inscr. Gr. n. 1444.

5) Όρφικ. Σημ. 55 (54).—Schmidt I. c. I σ. 218.

νον ἀρχαίου τῆς θεοῦ ἐφυλάσσετο μετ' ἐπιγραφῆς λεγούσης ὅτι πρεσβυτέρα αὐτῇ ἦν τῶν Μοιρῶν ¹⁾). Αἱ δὲ Μοῖραι μέχρε τῆς χθὲς ἐτιμῶντο πλησίον τοῦ Ἰλισσοῦ, ἐν τῷ παραθηναϊκῷ σταδίῳ ἐν τῇ ὀπῇ τοῦ λόφου τοῦ λεγομένου τὸ ύπιο βασινὸν, καὶ καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν νεανίδων προσεφέροντο αὐταῖς πλακοῦντες μετὰ μέλιτος καὶ ἄλατος ²⁾).

'Ἐν Ἀθήναις προσέτι αἱ νεάνιδες πορεύονται εἰς τὸ μεταξὺ τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου σπήλαιον, ὅπερ φυλακὴ τοῦ Σωκράτους κοινῶς λέγεται, ἡ εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν λόφον τοῦ Μουσαίου ἀρχαίους τάφους, καὶ ἐκεῖ προσφέρονται μειλίγματα εἰς τὰς Μοῖρας ἡ καλοκυράδες καὶ ἐπωδάς τινας μυστηριώδει τῇ φωνῇ ἐπάδουσαι, προσπαθοῦσιν ἔκ τινων οἰωνῶν νὰ μαντεύσωσι τὸ δυνομα τοῦ μέλλοντος αὐτῶν συζύγου ³⁾).

'Ἡ εἰς τὰς μαγικὰς ταύτας τελετὰς συνειθεῖσομένη ἐπωδὴ εἶναι ἡ ἔξης, ἥτις φαίνεται ἀρχαιοτάτη διότι ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται ὅτι αἱ Μοῖραι κατοικοῦσιν εἰς τὸν Ὄλυμπον, τὸν κόρυμβον, τὰ τρία ἄκρα τὸν οὐρανοῦ.

'Ἀπὸ τὸν Ὄλυμπον, τὸν κόρυμβον τὰ τρία ἄκρα τὸν οὐρανοῦ,
ὅπου αἱ Μοῖραι τῶν Μοιρῶν,
καὶ ἡ ἐδεκτή μου Μοῖρα,
δὲ ἀκούσῃ καὶ δεῖ ξέθη ⁴⁾.)

1) Πχωσαν., A. tō'. 2.

2) Stuart and Revet, Ant. of Athens τ. σ.—Galt, Letters from the Levant. σ. 109.—Dodwell, I σ. 396. 397.—Pouqueville, Voyage de la Grèce. τ. V σ. 67.

3) Πρᾶλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κλπ. τ. I σ. 96 σημ. 2.—Passow, Carm. popul. p. 620. «Athenis virginis de futuro marito consulere solent in loco qui dicitur φυλακὴ τοῦ Σωκράτους carmina cantantes tum ex voce obscura, qua saxa sperantibus respondent, coniicere student, quod nomen marito futuro sit.» Πρᾶλ. καὶ Villeneuve, Journal fait en Grèce pendant les années 1825-1826 p. 67.

4) Wordsworth, Athens and Attica σ. 228.—Ἐφημ. Φιλομαθῶν 1868 ἐτ. I^ο. σ. 449.—Passow, Carmina popularia τ. 431 ἀρ. 574. 6.—Schmidt, I σ. 219.—Heuzey, Le mont Olympe et l'Acarnanie p. 139 (Ἐκ τούτου παρελάσσομεν τὴν ἐπωδὴν, διότι, ὡς περ' αὐτῷ φέρεται, καὶ ὀρθοτέρα καὶ εὔνοητοτέρα εἴναι).—Πρᾶλ.

'Ο "Αγγλος περιηγητὴς Wordsworth διηγεῖται ὅτι τὴν ἐπωδὴν ταύτην ἥκουσεν ἐν τινι σπηλαίῳ τοῦ ὀλίγου τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχοντος χωρίου Κηφισιᾶς, ὃπου πορεύομεναι αἱ χωρικαὶ νεάνιδες, ἔλεγον αὐτὴν, νομίζουσαι ὅτι ἡ Μοῖρα ἐπήκουε τῆς δεήσεώς των, ἀν ἐκ τῆς ὁροφῆς ἔπιπτε τυχὸν χάλιξ τις.

'Ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἐγένετο λόγος περὶ τῶν εἰς τὰς Μοῖρας προσφερομένων πλακούντων ἐκ μέλιτος. Ἰδομεν δὲ εἰς τὸ πρῶτον τοῦ παρόντος τόμου μέρος (σ. 95) ὅτι ὅμοια μειλίγματα προσφέρονται εἰς τὰς Νεράζδες ἡ· καλοκυράδες, καὶ ὅπερ τὸ περιεργότερον εἰς τὰ αὐτὰ μέρη, ἐν οἷς καὶ τὰ εἰς τὰς Μοῖρας ἀναθήματα ἐναποθέτουσι ¹⁾). Καὶ οἱ ἀρχαῖοι

J. J. Ampère, ἐν Revue des deux Mondes I Ιουλίου 1844. σ. 40.—Ο Πιττάκης (ἐν Ἐφημ. Ἀρχαιολογ. 1852 σ. 653 καὶ ἐν Ἐφημ. ἰδίᾳ τῶν Φιλομαθῶν 1860 σ. 4195) γράφει ἐν τῷ πρώτῳ στίγμῃ τὸ Κόροιδον, καὶ λέγει ὅτι εἶναι τὸ ὑπὸ τοῦ Πχωσανίου (Φωκ.) ἀναφερόμενον ὄμοιον δρός. Ἀλλὰ τοῦτο ἐγένετο κατὰ παρεξήγησιν τοῦ Πχωσανίου (Φωκ. κτ.). διστοι λέγει: «Εἰσὶ δὲ πάνω τοῦ Κοροΐδου» τοιοι: εἰσὶ δὲ πρόγονοι τοῦ Κοροΐδου, ἐξ οὗ φεύγεται ὅτι δὲ Κοροΐδος: ἦν ἀντὶ καὶ οὐχὶ δρός.

1) Καὶ ἐν τῷ πρώτῳ τοῦ παρόντος τόμου μέρει πολλάκις ἐλάσσομεν ἀφορμὴν νὰ καταδεῖξωμεν τὴν ὄμοιότητα τῶν Μοιρῶν πρὸς τὰς Νεράζδες: ἐν τῇ γαλατικῇ καὶ γερμανικῇ μυθολογίᾳ αἱ Fées ἡ Elfen ἔχουσι ταυτοχρόνως τὰ γαργατηριστικὰ τῶν Νεράζων καὶ τῶν Μοιρῶν τῆς νεοελληνικῆς. Αἱ χρατεῖ ἐλληνίδες νεάνιδες προσέφερον εἰς τὰς Νύμφας θυσίας, γάμου ἔξαιτούμεναι, ὡς αἱ σημεριναὶ νεάνιδες προσφέρονται πλακούνται εἰς τὰς Μοῖρας. (Schmidt, Das Volksleben der Neugriechen τ. I σ. 428.—Hermann, Griech. Privatalterthümer § 31, 3.—Preller, Griech. Mythol. I σ. 567.) Αἱ Μοῖραι ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παρατείνεται παραμυθιώ τοῦ Εὐλαρκίου δωροῦσι νεάνιδι τινι τὸ προτέρημα νὰ πίπειν μαργαρίτας ἀπὸ τοὺς ὄφιαλμούς; της δὲ ταν κλαῖν καὶ ῥοδα ἀπὸ τὰ γείλη της ὅταν γελᾷ· τοιοῦτα δὲ δωρὰ ἐν ἄλλοις παραμυθίοις ποιοῦσιν αἱ Νεράζδες: (βλ. τοῦ παρόντος τόμου σ. 99) Αἱ Μοῖραι, κατὰ τοὺς Ζακυνθίους, ἔχουσι ράβδον, ἢν κρατοῦσιν ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ δι' ἣς μοιράζονται τοὺς ἀνθρώπους. (Schmidt, I. c. σ. 213), μὲν αἱ Fées τῶν Εὐρωπαίων ἔχουσι τὴν baguette. —Ἐπίσης αἱ Μοῖραι εἰσὶν ἀφοροῦ τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ θανάτου, παριστάμεναι μετὰ ἀδράκτων, ως κατωτέρω θὰ γένηται, ὅπως καὶ αἱ Νεράζδες. (βλ. τοῦ παρόντος τόμου σ. 415 κτ.) —Ἐν τινι δὲ γαρίνῳ τοῦ

προσέφερον μελιτούττας, ἵτοι πλακοῦντας ἐκ μέλιτος, εἰς τὰς μαντικὰς θεότητας, ώς ἐπὶ παραδείγματι εἰς τὸν Τροφώνιον¹⁾. Ἐν Μήλῳ δὲ καὶ εἰς τὴν ἀγίαν Αἰκατερίνην προσφέρουσιν αἱ νεάνιδες πλακοῦντας, δεόμεναι αὐτῆς ὅπως μεσιτεύσῃ παρὰ ταῖς Μοῖραις· τὴν περίεργον ταύτην συνήθειαν περιγράφει ὡς ἔξῆς ὁ μακαρίτης φίλος μας²⁾ Αριστείδης Ταταράκης. «Κατὰ δὲ τὴν 25 Νοεμβρίου, ἑορτὴν τῆς ἀγίας Αἰκατερίνης λαμβάνουσι τρεῖς δράκας ἀλεύρου καὶ τρεῖς ἄλατος ἀπὸ τρεῖς γυναικας, αἱ ὅποιαι πρέπει νὰ εἶναι ὑπανδρευμέναι, ἀλλὰ μονοστέφαναις, δηλαδὴ ἄπαξ μόνον ὑπανδρευμέναις.³⁾ Εκ τοῦ ἄλατος καὶ τοῦ ἀλεύρου κατασκευάζει ἡ κόρη πλακοῦντα, διν φαγοῦσα κατακλίνεται, ἐπικαλουμένη τὴν ἀγίαν Αἰκατερίναν διὰ τῶν ἔξης:

Ἄγια μου Κατερίνα μου
Ντετόρος⁴⁾ θυγατέρεχ
Ἄλε 'ς τὴν ἄρουλα 'ς τὴν κάρουλα⁵⁾
'ς τὴν μαρμαροχρουσοπηγή,⁶⁾
ποῦναι ἡ Μοῖραις τῶν Μοῖρων
καὶ λούγονται καὶ νίσγονται⁷⁾
κι' ἀσημοκορδονίζονται,⁸⁾
κι' ἀν κι' ἐμένη ἡ δική μου
κι' ἀν εἶναι ἀξια καὶ καλή
πέξ της νᾶρχη⁹⁾ νὰ μ' εύρῃ.

Καθ' ὑπνους βλέπει, ώς εἶναι ἐπόμενον,
ἀφ' οὐ φάγη τὸ πλακοῦντα ἀλατισμένον
μὲ τὸ παραπάνω, ὅτι διψᾶ καὶ

μυθιστοριογράφου Λόγγου (Β. κγ. 1. Γ. κζ. 2)
αἱ Νύμφαι ἔχουσι τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν Μοῖρων, τὴν τύχην δρίζουσαι καὶ προλέγουσαι τὸ μέλλον.

1) Αριστοφαν., Νερ. 507.—Παυσαν., Θ'. λο. 5.—Ηεύχ., λ. Μαγίδες.—Λουκιαν., Διαλ. Νεκρ. Γ. 2.—Καὶ εἰς τὰς Μοῖρας δὲ οἱ ἀργατοὶ προσέφερον μελιτούττας πονδὰς (Παυσαν., Β. ιχ. 4. Σχολ. Αἰσχ. Αγαμ. 70.)

* Κυρίως Ιατροῦ δοττορε.

** Λέξεις ἀγνωστοι· συνήθως παρεντίθενται τοιαῦται εἰς τὰς ἐπιμήδας διπλας λαμβάνωσιν αὗταις ὑφος μυστηριώδεις.

*** Κρήνη κατεσκευασμένη ἐκ χρυσοῦ καὶ μαρμάρου.

† Βλ. καὶ σ. 400 κε. τοῦ παρόντος, τόμου διὰ τὰς δμοίας περὶ Νεράζων προλήψεις.

†† Πλέκουσι τὴν κόμην των δι' ἀργυρῶν σειρατίων.

††† Νὰ εἴθῃ.

ὅτι εὑρίσκεται πλησίον ποταμῶν ἡ φρεάτων, διότι κατὰ τὴν παροιμίαν:

"Οπού πεινῇ φωκιά θωρεῖ καὶ ὅπου διέψει πηγάδια.

"Οντινα δὲ ἥθελεν ίδη ὅτι τῇ προσφέρει ὑδωρ, οὐ δὲ μορφὴ εἶναι γυνωστὴ ἡ καὶ ἄγνωστος εἰς αὐτὴν, τοῦτον θέλει νυμφευθῆ¹⁾ »

Αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰ παραμύθια, βοηθοῦσι τὰς βασιλοπούλας καὶ τὰ βασιλόπουλα, ἐπιφαινόμεναι αὐτοῖς, καὶ πολλὰς συμβουλὰς δίδουσαι. Ἐν παραμυθίῳ τῆς συλλογῆς Hahn, τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἔχοντι ἦν καὶ τὸ γαλλικὸν Peau d'âne τῆς συλλογῆς Perrault, βασιλοπούλα τις, τὴν ὅποιαν ζητεῖ νὰ συμφευθῇ ὁ πατέρας της, ἐν τῷ ἀπελπισίᾳ της κλείεται εἰς τὸν θάλαμόν της καὶ κραυγάζει: — "Ω Μοῖραι τῶν Μοῖρων! γιατί μοῦ δίνετε τέτοιο ριζικό; Τότε παρουσιάζεται ἡ Μοῖρα της, ἥτις διὰ νὰ τὴν σώσῃ ἐκ τῆς τύχης ταύτης τὴν συμβουλεύει νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ πατρός της νὰ τῆς κατασκευάσῃ ἐν ἀργυροῦν φόρεμα, ἐπειτα ἐν χρυσοῦν, καὶ ἐπειτα ἐν μαργαριταρένιον χωρίς κόψιμον καὶ ράφην· τοῦτο δὲ ὅλοι οἱ ράπται κηρύττουσιν δτι ἀδυνατοῦσι νὰ κατασκευάσσουσι, ἡ δὲ βασιλοπούλα ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ πατρός αὐτῆς²⁾. Συνηθέστερον δὲ ἡ Μοῖρα ἐκάστου ἥρωος (βασιλοπούλου), ἐπιφαίνεται αὐτῷ, ἀν πρόκειται δυσχερεῖς ἀθλους νὰ ἔκτελέσῃ, εἰς γραῖαν μεταμορφωμένη, τὸν ὅδηγει, καὶ τὸν σώζει ἀπὸ τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτὸν κινδύνους³⁾. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ μυθολογίᾳ πολλοὺς τοιούτους μύθους εὑρίσκομεν· ἡ Ἀθηνᾶ, κατὰ τὸν Απολλόδωρον (Β'. έ. 6, 2) ἐπιφαίνεται τῷ Ἡρακλεῖ ἀμηχανοῦντα καὶ μὴ δυναμένῳ νὰ καταβάλῃ τὰς Στυμφαλίδας δρυιθας, διδωσι δ' αὐτῷ χάλκεα κρόταλα, ἄτινα κρούων ἐπὶ τηνος παρακειμένου τῇ λίμνῃ δρους τὰς

1) Νεοελληνικὴ ἀνάλεκτα. I σ. 335.

2) Παχν., άρ. 65.

3) Hahn, τ. Η σ. 280 κε.—καὶ ἄλλ.—Schmidt, I. c. σ. 216.

δρυιθας ἐφάβει, καὶ ἔξερχομένας τῆς λίμνης ἐτόξευεν. Ἐκτὸς δὲ καὶ ἄλλων πολλῶν μύθων ἀξία μνείας ἐστὶ καὶ ἡ ρωμαϊκὴ περὶ τοῦ Νουμᾶ καὶ τῆς συρβούλου αὐτοῦ νύμφης Ἡγερίας (Egeria) παράδοσις.

Πιστεύεται ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι ἐκ γενετῆς εύνυοῦνται ὑπὸ τῆς Μοίρας καὶ ὅτι οὐ μίνον αὐτοὺς εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των ἐπιτυγχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι φέρουσι τὴν εὐτυχίαν καὶ τὸν πλοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν, εἰς ἥν εἰσέλθωσι καὶ διαμείνωσιν· οἱ τοιοῦτοι λέγονται ὅτι ἔχουσι καλὸν ποδαρικὸν καὶ καλοπόδαροι διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦνται, πρὸς ἀντίθεσιν τῶν κατσιποδιάριδων ἢ τῶν ἔχοντων κακὸν ποδαρικὸν, οἵτινες καὶ τὴν θάλασσαν ἀντανεῖ, κ' ἐκεῖ νερὸ δὲ νθαῦρον νε, κατὰ τινα δημόδη παροιμίαν¹⁾. Ως λεπτομερέστερον γράφει γλωσσάριόν τι, δημοσιευθὲν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν «Κατσιποδιάρης ἐν Κρήτῃ λέγεται πρὸς ἀνθρώπους, ὅστις ἀποτυγχάνει ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰς ἐπιχειρήματά του. Οὗτος καλεῖται καὶ κακοπόδαρος καὶ κλεπουν οἱ Κρήτες Ἑλληνες καὶ Οθωμανοὶ πρὸς τοιοῦτον τὰς θύρας εἰς τὴν πρώτην ἕκαστου μηνὸς καὶ κυρίως τὴν πρώτην τοῦ ἔτους, θεωροῦντες αὐτὸν ἀποτρόπαιον, διότι ἔχει, λέγουν, κακὸν ποδαρικόν. Καλοπόδαρος λέγεται ἀπὸ ἐναντίας ὁ ἐπιτυγχάνων· καὶ τοῦτον προσκαλοῦσι προθύμως νὰ εἰσέρ-

1) Βενιζέλ., Παροιμ. σ. 124.—Ἄναλογοι εἶναι καὶ αἱ ἔξι παροιμίαι, ἐπὶ ἀτυχῶν, ἢ μὴ ἔχοντων μοτραν καλὴν λεγόμεναι: «Σὰν δὲν ἔχεις μοτρα τέ τὴν ἔξι τὴν λόρχ;» (αὐτ. σ. 267) «Σὰν δὲν σοῦ τρέχῃ, κακοελλάρη, τί γενπᾶς τὸ ἄλογο;» (αὐτ. σ. 268) πρὸς ἃς παραδηνέσι οἱ ἀκόλουθοι τοῦ Ιουδενάλη στίχοι. (Sat. IX 33)

Nam, si tibi sidera cessant,
nil faciet longi mensura incognitu nervi.
ἐπὶ ἀτυχῶν λέγεται καὶ τὸ ἔξι: ἀδίστιχον: (Διανοτράγουδα 1868 σ. 67.)

Ἡ Μοτρά μου μ' ἐμοίρανε μὲ τὸ δεῖ της γέρη μηδὲ γειμούγε γέ γερῶ μηδὲ καὶ καλοκατέ

χεῖται πρῶτος εἰς τὴν οἰκίαν των ἄπαντες, λέγοντες ὅτι ἔχει καλὸν ποδαρικὸν, φιλοδωρούμενος πλούσιο παρόχως κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἔτους¹⁾). Καὶ οἱ ἀρχαῖοι, ἵσως διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν πολλοὺς τῶν θεραπόντων συνείθιζον ν' ἀποκαλῶσι καλόποδας²⁾, ὅπερ ὁ Σχολιαστὴς τοῦ Ἀριστοφάνους ἐν ὄρνισιν ἔρμητεύει καλλοιωνίστους³⁾. Οὐ Ερρίκος Στέφανος καὶ οἱ τελευταῖοι αὐτοῦ ἐκδόται, ἀγνοοῦντες τὴν παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησι σημασίαν τῆς λέξεως ταύτης, ὑποπτον κρίνουσιν αὐτὴν, οὐχὶ ὅρθως ώς ἔκαστος δύναται νὰ κρίνῃ⁴⁾.

Ἐν τῇ Πεντατεύχῳ ἀπαντῶσι δύο χωρία, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι ἡ αὐτὴ ιδέα καὶ παρ' Ἐβραίοις ἐπεκράτει, καὶ ὅτι οἱ Ο'. μεταφρασταὶ ἐχρήσαντο λέξειν ὀμοίαις ταῖς νῦν ἐν χρήσει. «Εἶπε δὲ αὐτῷ Λάβαν· εἰ εὑρον χάριν ἐναντίον σου, οἰωνισάμην ἄν: εὐλόγησε γάρ με ὁ Θεὸς ἐν τῇ σῇ εἰσόδῳ.... Εἶπε δὲ Ἰακώβ· σὺ γινώσκεις ἀ δεδούλευκά σοι, καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ. Μικρὰ γάρ ἦν σοι ἐναντίον μου, καὶ εὐλόγησέ με Κύριος ἐπὶ τῷ ποδὶ μου⁵⁾). καὶ ἀλλαχοῦ: «Καὶ ἦν Κύριος μετὰ Ἰωσῆφ, καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων...» Ἡδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, ὅτι Κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἀν ποιῆ, Κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ...⁶⁾ Ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασταθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, καὶ ηὔλογησε Κύριος τὸν οἶκον τοῦ Αἰγυπτίου διὰ Ἰωσῆφ· καὶ ἐγεννήθη εὐλογία Κυρίου ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχοντισιν αὐτῷ, ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ⁷⁾.

1) Ἐφημ. Φιλομαθῶν 1864 σ. 474.—Πρᾶλ. Κοραῆ, Ἀττικτα I σ. 417, 418.—Σκ. Δ. Βαζαντίου, Λεξ. τῆς καθομιλ. ἐν λ. Ποδαρικόν.

2) Σουΐδ. ἐν λ. Καλόποδες.

3) Σχολ. εἰς Ἀριστοφ. Ὁρν.

4) H. Stephanī, Thesaurus Gr. linguac Ed. Πασε et Dindorf. t. IV p 898. 6.

5) Γενετ., Λ'. 27—30.

6) Ἄναλογος εἶναι ἡ ἀκροράτις: «Εγει καλὸ γερίχο.

7) Γενέτ., Λ 9. 2—5.

Ἐξ ὅσων μέχρι τοῦδε διελάθομεν καταφαινεται ὅτι αἱ Μοῖραι, κατὰ τὰς δοξασίας τοῦ λαοῦ, εἰσὶν ἔφοροι τῆς εἰμαρμένης τῶν ἀνθρώπων, καὶ πρὸ πάντων τῶν κυριωτέρων περιστάσεων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ἡτοι τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ γάμου· διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ τοῦ θανάτου κυρίως ἔφοροι νομίζονται αἱ Μοῖραι, ώστε καὶ πρὸς ταύτας πολλὰς ὁμοιότητας παρουσιάζουσαι. Νεράζεις, ἀς ἀλλαχοῦ ἀπεδείξαμεν ψυχοπομποὺς θεότητας¹⁾. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ ἡ παροιμιώδης φράσις Δὲν ἔρει τὰ τρία κακὰ τῆς Μοῖρας τού, ἐπὶ ἀνθρώπου ἀμαθεστάτου λεγομένη, ἔνθα ως τρία κακὰ τῆς Μοῖρας ἐννοοῦνται τσως ἡ γέννησις, ὁ γάμος καὶ ὁ θάνατος. Η Μοῖρα ἀναφέρεται προξενοῦσα θάνατον ἐν τοῖς ἔξῆς στίχοις δημοτικοῦ τινος ἄσματος. Παρακαλῶ σε, Μοῖρά μοι, νὰ μὴ μὲ ξενιτέψῃς, καὶ ἀν λάχη καὶ ξενιτευτῷ, θάνατο μὴ μου θά— [σρ̄. 2.]

Διὰ τὴν ἴδιότητά των ταύτην αἱ Μοῖραι νομίζονται κλώθουσαι, ώστε αἱ Μοῖραι τῶν ἀρχαίων, διότι ως καὶ ἀλλαχοῦ ἐκτενέστερον ὡμιλήσαμεν²⁾, τὸ κλώθειν εἶναι χαρακτηριστικὸν τῶν ψυχοπομπῶν θεοτήτων, τοῦ νήματος ἀπεικονίζοντος συμβολικῶς τὸν ἀνθρώπινον βίον. Ἐν Ἀραχώβῃ πιστεύουσιν ὅτι ἐκ τῶν τριῶν Μοῖρῶν ἡ μὲν ὄριζε τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τοῦ μαιρανομένου νηπίου, ἐν φέρει τὸ γυνέμα, ἡ δὲ ἐπιδαφιλεύει τὴν καλὴν τύχην, Καλούμοιρα διὰ τοῦτο καλουμένη, καὶ ἡ τελευταῖα τὴν κακήν, διὸ καὶ Κακούμοιρα ἐπονομάζεται³⁾. Συνειθί-

1) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης κλπ. τ. I σ. 109 κε.

2) Ζαυπέλ., Ασμ., ἐπημοτ. σ. 750.—Passow, ἀρ. 383. Schmidt, I σ. 219.—Αἱ Μοῖραι καὶ παρ’ ἀρχαίοις ἐνομίζοντο ψυχοπομποὶ θεότητες ἐκτὸς πολλῶν ἀλλων βλ. Καλλίνον, παρὰ Στοῦντιφ (Ανθολ. Ν.Δ. 19.)

.... θάνατος δὲ τότε ἔσσεται, ὀκκύτε κεν δὴ Μοῖραι ἐπικλώσωσιν...

3) Βλ. τῆς ἡμετέρας Μελέτης ἐπὶ τοῦ βίου τῶν ν. Ἑλλήνων τ. I σ. 113 κε.

4) Schmidt, αὐτ. σ. 212.

ζουσι δὲ καὶ τὰς ἐκφράσεις μαζώθηκε τὸ κουβάρ’ τον, ἢ κόπηκε ἡ κλωστὴ τον, ἀντὶ ἀπέθανε, καὶ τάναπαλιν: ἡ κλωστὴ τον ἡταν γερή (ἡ δυνατὴ, χοντρὴ) καὶ δὲν κόπηκε, ὅπερ λέγεται ἐπὶ τῶν ως ἐκ θαύματος θεραπευθέντων ἐκ βαρείας ἀσθενείας⁴⁾.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ

Π ΕΝ ΩΡΑΙ ΓΑΜΟΥ

ΗΘΟΠΟΪΑ ΜΟΝΟΠΡΑΚΤΟΣ

(Η ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐκ γαλλικῆς παραστάσεως)

Πρόσωπα

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ	.....	Ιτῶν	45
ΜΑΡΙΩΡΗ,	σύζυγός του	.....	35
ΧΑΡΙΚΑΕΙΑ,	θυγάτηρ αὐτῶν	.....	45
ΚΛΣΤΟΡΙΔΗΣ,	ἀνάδοχος τῆς Χαρικλείας	55	
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ,	μυηστήρ	.....	24
ΘΑΝΑΣΗΣ,	ὑπηρέτης τοῦ Χρηστούλη	.....	45

[Η σκηνὴ εἰς ἐξοχήν τινα πλησίου πολὺ τῶν Ἀθηνῶν.]

Ἄλλουσα τοῦ οἴκου τοῦ Χρηστούλη — Θύρα πρὸς τὸ βάθος καὶ ἀνὰ δύο ἑκατέρωθεν. Αριστερόθεν τοῦ θεατοῦ κλειδωμάτων καὶ βολία ἐπ’ αὐτοῦ ἐπίσης τράπεζα μεθ’ ὅλων τῶν πρὸς γραφήν χρησίμων. Δεξιόθεν ἄλλη τράπεζα, ἐφ’ ἣς γυναικεῖα ἐργάζεται καὶ ἐν ψελίδιον. Καθίσματα παρὰ τὰς τραπέζας, διάφορα ἄλλα ἀπλαῖς ἐπιπλα. Εἰκόνες τινες ἀντρημέναι εἰς τοὺς τοίχους κ. τ. λ.

Ἐποχὴ σύγχρονος.

ΣΚΗΝΗ Α'

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ καὶ ΜΑΡΙΩΡΗ.

ΧΡΗΣΤΟΓΛΗΣ (ρεφῶν ταμβάκον).

Γυναικά μου, βαρέθηκα νὰ βλέπω ταῖς προετοιμασίαις σου. Τί βιάζεσαι;

ΜΑΡΙΩΡΗ

(Διευθετοῦσα ἀπηρέλητος τὰ τῆς αἰθουσῆς.)

"Οπου κι' ἀν ἦνε ἔρχεται ὁ Ἀριστείδης, ὁ γαμβρός μας.

4) Schmidt, αὐτ. σ. 220.